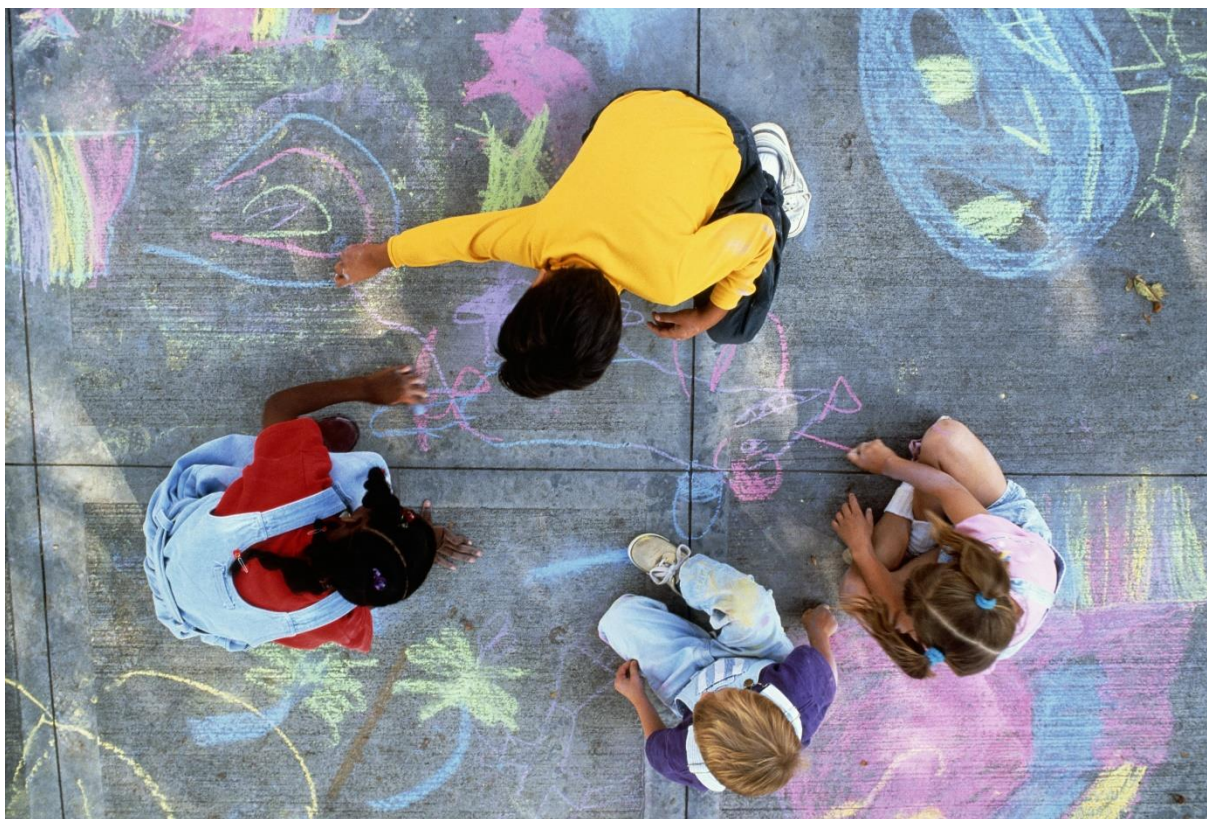

Startnotitie aanvullende hulp jeugd en gezin gemeente Groningen

juli 2025

Inhoudsopgave

1. Korte introductie, waarom deze startnotitie	3
2. Aanvullende hulp voor jeugd en gezin	4
2.1 Definitie aanvullende hulp jeugd en gezin	4
2.2 Wat willen we bereiken	5
2.3 Zorglandschap en aanvullende hulp (AH)	6
2.4 Waar staan we in de transformatie van de aanvullende hulp	7
2.5 Basis uitgangspunten	8
3. De transformatie(strategie) en de pilots	11
3.1 Uitgangspunten strategie	11
3.2 Fasering	11
3.3 Financiën pilots	12
3.4 Vervolgstappen	12
4. Risico's, dilemma's en beheersmaatregelen	13
5. Bijlagen	
Documenten met uitgangspunten en achtergrondinformatie	15

1. Korte introductie, waarom deze startnotitie

Kinderen en gezinnen hebben wel eens wat extra's nodig bij het opgroeien, opvoeden en leren. Als gemeente, of beter gezegd als gemeenschap, ondersteunen we hierbij. Dat doen we al heel lang, op allerlei manieren en op vele levensterreinen. Vaak gewoon als ouder, familie of vanuit één van onze informele rollen binnen de lokale samenleving; en soms ook als professional als dat gevraagd wordt of nodig is. Vanaf 2015 zijn we mede daarom als gemeente ook verantwoordelijk geworden voor de uitvoering en van de Jeugdwet.

Vanaf 2015 is veel gedaan en veel bereikt voor onze gezinnen en kinderen. Vanuit de ambitie om op te kunnen groeien zonder te veel zorg(en), met gelijke kansen en om je gezond te kunnen ontwikkelen. Deze ambitie krijgt concreet vorm vanuit een aantal inhoudelijke pijlers. We ondersteunen zo veel mogelijk het normale leven in de eigen wijk en op de eigen school. Steeds meer vanuit preventie. Als er ondersteuning nodig is, dan zo licht en laagdrempelig als mogelijk en als het kan collectief samen met andere kinderen en gezinnen. We hebben daartoe de laatste jaren onder andere de Basis jeugdhulp (BJH) thuisnabij bij WIJ Groningen georganiseerd; we hebben het aantal gesloten plaatsingen afgebouwd; Spoed voor jeugd hebben we ingericht; we hebben ondersteuners jeugd- en gezin (OJG) bij de meeste huisartsen; we zorgen dat jeugdigen en ouders bij vragen gebruik kunnen maken van preventieve jeugdhulpondersteuning op de scholen; we verminderen de administratieve lasten en we zetten extra in op de eerste levensjaren vanuit bijvoorbeeld kansrijke start.

Er is veel gedaan en bereikt; en er moet ook nog veel gebeuren. In deze startnotitie aanvullende hulp jeugd en gezin (hierna: aanvullende hulp of AH) leggen we uit wat we extra voor gezinnen en kinderen gaan bereiken met de AH, wat de AH is, hoe de AH samenhangt met andere ondersteuning en hoe we het veranderproces naar de verbeterde AH inhoudelijk en financieel duurzaam gaan inrichten.

Samengevat:

Waarom aanvullende hulp (AH)?

Gezinnen en jeugdigen hebben soms meer nodig dan preventie of basisjeugdhulp (BJH)

AH voorkomt zwaardere hulp, versterkt het gewone leven

Gericht op snel, passend en thuisnabij ondersteunen

In deze startnotitie wordt gerefereerd aan eerdere notities, brieven en andere documenten. In hoofdstuk 5 staan de digitale linkjes van deze documenten bij elkaar.

2. Aanvullende hulp voor jeugd en gezin

2.1 Definitie aanvullende hulp jeugd en gezin

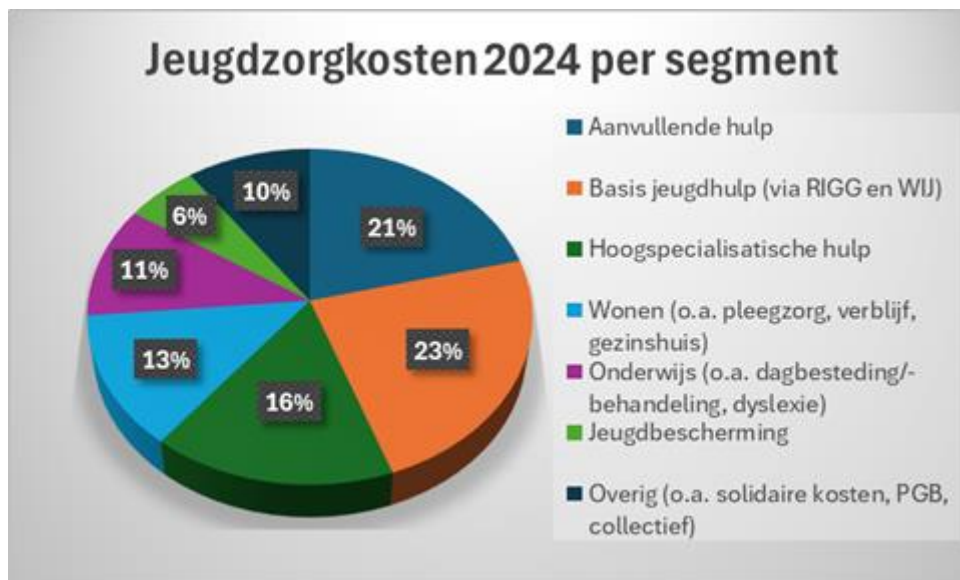
In deze startnotitie gaan we uitgebreid in op wat AH precies betekent voor kinderen en gezinnen en wat AH is. Hieronder eerst een vereenvoudigde definitie. Deze is bedoeld als denkrichting en leeswijzer bij de startnotitie.

Aanvullende hulp is er voor ouders, jeugdigen en professionals. Jeugdigen en ouders kunnen bij vragen rekenen op snelle, thuisnabije, specialistische ondersteuning; professionals op directe laagdrempelige en aanvullende specialistische expertise van collega's.

Het gaat hierbij om:

- Ondersteuning bij lastige, vaak meervoudige, opvoed- en opgroei problemen;
- Ondersteuning bij mentale problemen en gedragsuitdagingen zoals alcohol- of game verslaving, overmatige stress/ruzies, zorgen maken, sociale isolatie, e.d.
- Ondersteuning van kinderen bij ingewikkelde, langdurige en escalerende echtscheidingen;
- Ondersteuning in samenhang bij de daginvulling wanneer er sprake is van complexe problemen met opvoeden, onderwijs, mentale gezondheid, e.d.;
- Flexibele en snelle inzet om terugval te voorkomen of om de geboekte vooruitgang te borgen.

De AH wordt op basis van de huidige cijfers in de gemeente Groningen ingezet op jaarbasis bij zo'n 3.800 jeugdigen. Het totaal aantal jeugdigen met jeugdhulp in 2024 was circa 5.700. De omvang van de AH bedraagt voor de gemeente Groningen op basis van de gehanteerde (voorlopige) afbakening circa 20 miljoen euro. Onze totale jeugdzorgkosten waren in 2024 97 miljoen euro, oftewel AH heeft op basis van de gehanteerde afbakening een aandeel van 21%. Het gros van deze kosten heeft betrekking op diverse vormen van (jeugd) GGZ behandeling specialistisch.

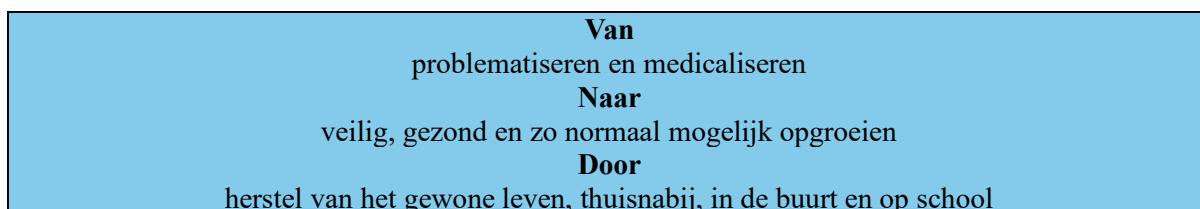
In totaal zijn er in onze regio ongeveer 90 aanbieders betrokken, waarvan 16 aanbieders 80% van de gehele uitgaven voor hun rekening nemen. Huisartsen zijn de grootste verwijzers naar deze hulp.

Een belangrijke kanttekening bij de aantallen, bedragen en percentages in deze alinea, is dat deze onderdeel zijn van een bewegend jeugdhulplandschap als geheel en het ontwikkeltraject dat de AH is in het bijzonder. Gedurende de ontwikkeling van de AH zullen deze daarom worden aangescherpt en bijgesteld.

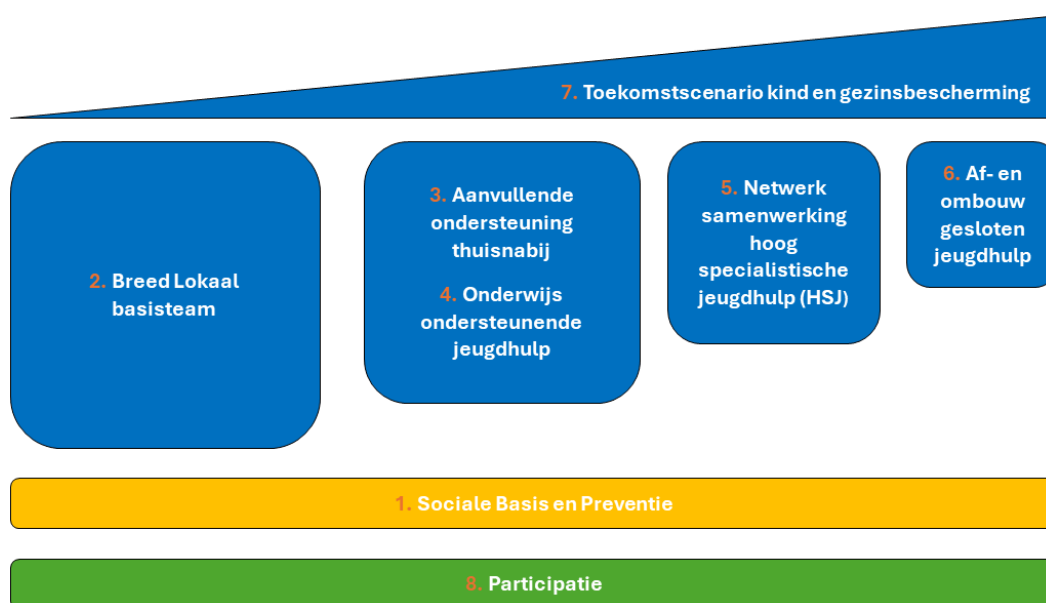
2.2 Wat willen we bereiken

We willen dat alle jeugdigen de kans krijgen zich positief te ontwikkelen. Dat zij een goede start kunnen maken in het leven, zodat zij zich kansrijk kunnen ontwikkelen tot personen die zoveel mogelijk een zelfstandige plek kunnen vinden in de samenleving. Hun ouders/opvoeders, gezin en andere directe betrokkenen zijn hierbij als eerste van belang. Door steeds meer in te zetten op het versterken van het normale leven van jeugdigen thuis, in de buurt en op school zorgen we hier met elkaar voor; gezinnen; familie, vrienden, verenigingen en professionals samen.

Samengevat wordt dit zichtbaar in de volgende beweging:

Problemen, tegenslag en zorgen horen net als plezier en succes bij dit “gewone” leven. In heel veel gevallen lukt het om op eigen kracht en met familie, vrienden en anderen gezond op te groeien. Het gewone leven is dan ook het fundament van positief en gezond opgroeien. Daarbij zien we dat sommige kinderen - al dan niet tijdelijk- toch meer ondersteuning en hulp nodig hebben van professionals om zich te ontwikkelen thuis en op school. We hebben dit schematisch in de voorgangsbrief van december 2024 over de transformatie van de jeugdhulp (zie bijlage) weergegeven in onderstaand totaaloverzicht:

Vormen van preventieve (jeugd)hulp zijn daarbij als eerste bedoeld om dit gewone leven te ondersteunen en niet om het te vervangen. Vanuit deze bedoeling is vanaf 2023 ook de Basis jeugdhulp bij onze eigen lokale, brede maatschappelijke organisatie WIJ Groningen ingericht. Steeds meer wordt daarbij ook aansluiting gezocht bij het onderwijs en met ze samengewerkt. We werken aan een nieuwe visie en nieuwe afspraken op de samenhang tussen onderwijs-jeugd(hulp).

De inkoop van (jeugd)hulp is één van de middelen om hieraan bij te dragen. In paragraaf 2.5 en hoofdstuk 3 van deze notitie lichten we dat verder toe. Het is allereerst belangrijk om te benadrukken dat het bij de inkoop van hulp niet alleen gaat om de technische inkoopkant, maar juist ook om een andere manier van denken en doen door professionals en specialisten. Het gaat om het voortzetten van de ingezette cultuurverandering: anders kijken naar opgroeien, bewuster omgaan met het inzetten van hulp, niet te snel labels plakken, maar ook waar nodig te durven vertragen en verdragen. Dat moet

hand in hand gaan met het versterken van een gezamenlijke werkwijze van professionals, zodat we met een goede analyse snel en doelgericht de juiste hulp kunnen inzetten als het opgroeien vastloopt of risico's ontstaan.

In het Koersdocument inkoop jeugdhulp gemeente Groningen (juni 2020) zijn vijf ambities en vier leidende principes vastgesteld. Dat deden we vanuit het perspectief van het gezin. Deze ambities en principes zijn steeds de leidraad bij de ontwikkeling van ons lokale jeugdhulplandschap geweest en nu dus ook bij de inrichting van de AH.

Ambities

- 1: Buurten hebben een sterke sociale basis.
- 2: Kinderen groeien thuis en veilig op.
- 3: Jeugdhulp sluit aan bij het leven van kinderen en jongeren en is altijd in de buurt beschikbaar.
- 4: Op en nabij school wordt de ondersteuning geboden die nodig is.
- 5: We bieden passende en goed lopende zorg bij de overgang naar 18 jaar.

Leidende principes

Gewoon DOEN, gewoon EENVOUDIG, gewoon THUIS/DICHTBIJ, en VEILIG.

We willen vanuit de inhoud grip hebben op de financiën en de betaalbaarheid van het stelsel.

De BJH bij WIJ Groningen is een uitwerking van ambitie 1, 3 en deels 4. De Hoogspecialistische Jeugdhulp (HSJ) via de RIGG biedt een uitwerking van met name ambitie 2. Met de concretisering van de AH leggen we het accent op een verdere uitwerking van ambities 3 en 4.

2.3 Zorglandschap en aanvullende hulp (AH)

We zien dat hulp die dichtbij, zonder indicatie en praktisch wordt geboden – via preventie, BJH en onderwijs – goed werkt voor gezinnen en professionals. Maar soms is extra expertise nodig. Daarom willen we ook de specialistische hulp beter laten aansluiten en die op dezelfde manier organiseren. We kennen twee hoofdvormen van meer specialistische ondersteuning: aanvullende hulp en hoogspecialistische hulp.

Aanvullende hulp

Bij aanvullende hulp gaat het om het realiseren van een specialistische schil bij de basis (jeugd)hulp. Deze AH ondersteuning wordt altijd in samenhang met de basis (jeugd)hulp, thuis, school, OJG, preventie en anderen de uitgevoerd. Bij voorkeur (letterlijk) in de leefomgeving op maximaal de spreekwoordelijke fietsafstand.

De AH heeft twee functies: toevoegen en consulteren. Het gaat om het toevoegen van specialistische ondersteuning aan de basis hulp voor gezinnen en kinderen. Om snel en effectief bij te springen en soms ook in te grijpen als dat even nodig is. Het gaat daarnaast ook om een consultatiefunctie; dat wil zeggen het toevoegen van kennis en expertise voor professionals onderling. Om vanuit gezamenlijkheid en in samenhang, achterliggende problemen en kansen, methodisch te analyseren en te benoemen. Bedoeld om de juiste oplossingen te kiezen en de hulp goed op elkaar af te stemmen. Basishulp en AH moeten elkaar versterken en zo meer voor het gezin opleveren dan de som van de delen.

Bij hoofdstuk 2.1 van deze startnotitie is een werkdefinitie geformuleerd over wat AH is voor ouders en jeugdigen. De definitieve en precieze afbakening van AH wordt onderdeel van het verandertraject AH waarbij we ook onze inwoners, aanbieders van hulp, de verwijzers en het onderwijs betrekken.

Hoogspecialistische jeugdhulp (HSJ).

Ondanks alle inzet en betrokkenheid van ouders, leefwereld en professionals, kan het soms toch van belang zijn om intensieve, hoogspecialistische hulp in te zetten, om te voorkomen dat de (veilige) ontwikkeling van kinderen stagneert. Denk daarbij aan intensieve specialistische, vaak schaarse, hulp voor jongeren met complexe psychische, gedrags- of gezinsproblemen en

(dreigende) uithuisplaatsing. Het gaat bij de HSJ om schaarse hulp die (snel) beschikbaar moet zijn voor degenen die dat ook echt nodig hebben. De schaarse en benodigde specialismen worden via een regionaal ontwikkeltraject samen met de RIGG op dit moment ook opnieuw ingekocht als HSJ. In deze startnotitie gaan we hier verder niet op in.

Over de HSJ is en zal de raad apart geïnformeerd blijven worden. Ook over de Basis jeugdhulp zijn met de raad afspraken gemaakt over de wijze waarop de raad betrokken wordt. (motie nr. 10, 28 september 2022). Deze startnotitie richt zich hierna op de AH.

In onderstaande schets staan de onderdelen van het toekomstig zorglandschap (nogmaals) gevisualiseerd.

2.4 Waar staan we in de transformatie van de aanvullende hulp

Lokaal

We beginnen niet op nul of opnieuw, maar we bouwen verder aan wat werkt voor gezinnen en kinderen. In lijn met, en soms zelfs voorop, als het gaat om de opgaven uit de landelijke Hervormingsagenda Jeugd. In hoofdstuk 1 “Korte introductie, waarom deze startnotitie” hebben we daarvan een aantal ambities en concrete voorbeelden genoemd. Meer uitgebreid hebben we dit verwoord in de position paper (zie bijlage H. 5) die we in het najaar 2024 als regio aan de deskundigencommissie HVA hebben gestuurd. Koers houden en consistent doorgaan is ook het belangrijkste advies uit het rapport van KPMG (zie bijlage) aan de gemeente uit februari 2024 dat zij op ons verzoek voor onze gemeente hebben geschreven:

“Belangrijk is een gezamenlijke visie te hebben waaraan de gemeente durft vast te houden.” “Neem de tijd voor groei en ontwikkeling”

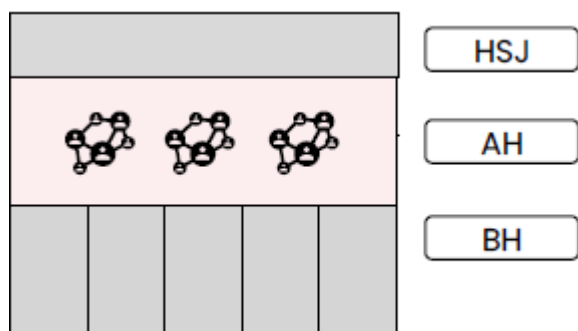
Regionaal

Sinds 2015 werken de Groninger gemeenten intensief samen aan jeugdhulp. In 2021 stelden de gemeenteraden de Regiovisie Jeugd regio Groningen vast. Ook is in 2021 het regionale rapport “De volgende stap” opgeleverd, met daarin de ontwikkelrichting van (de inkoop en organisatie) van het regionale zorglandschap en de mogelijkheid voor een aantal gemeenten (Veendam en Groningen) om als zogenaamde verkenners gemeenten te versnellen. (zie bijlagen in H. 5). Doelen zijn o.a. om gezinnen

een goed afgestemd pakket aan hulp te bieden, in samenwerking met ouders, het netwerk, aanbieders en andere betrokkenen. Hierbij hoort ook een meer taakgerichte manier van bekostigen, waarbij aanbieders medeverantwoordelijk zijn voor het resultaat.

Begin 2025 onderstreepte het Regionaal Bestuurlijk Overleg Jeugd (RBOJ) in het Langjarig Perspectief het belang van samenwerken in de regio, met tegelijk ruimte voor eigen keuzes per gemeente. Daarin is vastgelegd over welke hulp het gaat en hoe we samen stappen willen zetten.

Op 28 maart 2025 heeft het RBOJ besloten de samenwerking verder te versterken. Groningen en Veendam krijgen als “verkenner gemeenten” de ruimte om al stappen te zetten in de inrichting van aanvullende hulp (AH). Andere gemeenten kunnen aansluiten en meeliften op de kennis en ervaring die daarbij wordt opgedaan. Deze startnotitie AH is voor de gemeente Groningen de basis om binnen de regio versneld aan de slag en verder te gaan. Eind september 2025 bespreekt het RBOJ een voorkeursscenario voor het regionale zorglandschap. De keuzes die de gemeente Groningen met deze startnotitie verder onderzoekt, uitwerkt en daarna gaat uitproberen voor de AH, zijn belangrijk vanwege onze grootte en de voorbeeldrol die we in de regio vervullen. De ingeslagen koers van de gemeente Groningen in dit startdocument, sluit vooralsnog aan bij de concept hoofdlijnen van het regionale voorkeursscenario in ontwikkeling. In dit regionale voorkeursscenario wordt er regionaal afgesproken wat basis- en aanvullende hulp is. De basis hulp wordt lokaal ingekocht. De aanvullende hulp wordt regionaal in onderlinge samenhang ingekocht via de RIGG en in een subregionaal netwerk georganiseerd. Gezien de grootte van de gemeente Groningen is het mogelijk dat de gemeente Groningen één subregio is. Schematisch ziet dit regionale scenario er nu zo uit:

Landelijk

De landelijke Hervormingsagenda jeugdhulp (HVA) formuleert op meerdere terreinen maatregelen om de effectiviteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de jeugdhulp te verbeteren. De AH zoals we deze nu ontwikkelen is hiermee in lijn. Het gaat in de HVA ook om het versterken van basishulp met een specialistische schil, om normaliseren en preventie, het versterken van vakmanschap en de samenwerking. Het terugdringen van de (doorgeschoten) marktwerking door de huidige P*Q en open-einde financiering, met de daarbij eveneens doorgeschoten vormen van administratie en verantwoording, zijn eveneens belangrijke doelen.

Landelijk wordt gewerkt aan een wijziging van de jeugdwet- en regelgeving. Hierin wordt onder andere nader bepaald dat gemeenten verplicht worden om specialistische jeugdhulp regionaal of bovenregionaal in te kopen. Tegelijkertijd komt er regelgeving over de wijze waarop algemene voorzieningen en beschikkingsvrij werken worden gepositioneerd. De ontwikkeling van AH in Groningen moet hiermee goed in lijn blijven.

2.5 Basis uitgangspunten AH

Om de leefwereld heen, thuisnabij, zo veel als mogelijk beschikkingsvrij

Kinderen, gezinnen en professionals hebben snel toegang tot ondersteuning zonder ingewikkelde procedures en zonder dat ze langs verschillende loketten moeten. De oplossing vanuit de eigen leefwereld staat centraal, de in te zetten ondersteuning voor het gezin moet daaraan ten dienste zijn.

Dat we aan de achterkant voor wat betreft de contractering onderscheid maken tussen bijvoorbeeld BJH en AH wordt voor inwoners daarbij zo weinig mogelijk merkbaar. Onze ambitie is daarom om ook de binnen de AH zo veel mogelijk zonder labels en zo veel als mogelijk beschikkingsvrij te werken, met in elk geval zo weinig mogelijk administratieve stappen. Voor inwoners omdat dat laagdrempeliger is en meer uitgaat van mogelijkheden dan van de te compenseren beperkingen van of stoornis. Voor professionals zodat zij daarmee echt kunnen werken en denken vanuit de oplossing en veel minder vanuit een financiële prikkel op casusniveau.

Daarbij hebben en houden we oog voor de rechtsbescherming. Dat doen we bijvoorbeeld door in de verordening jeugdhulp de AH goed te gaan omschrijven, inclusief de bijbehorende rechten en plichten. Bij het vaststellen van een gewijzigde verordening wordt de raad zoals altijd betrokken. De wetswijziging van de jeugdwet, waarin o.a. de reikwijdte van de jeugdhulpplicht wordt opgenomen en de afbakening van indicatie- en beschikkingsvrij werken wordt bepaald, gaat hier (ook) richting aan geven. De uitkomst van het wetgevingstraject is op dit moment nog niet bekend.

We weten uit bijvoorbeeld de impactmeting Basis jeugdhulp uit 2024 dat ouders/verzorgers en jongeren vooral de informatie, de bejegening en het opgebouwde vertrouwen tijdens het contact met jeugdhulpverleners belangrijk vinden. Ook als het gaat om het beschermen van hun rechten en plichten. Vanuit dit contact staan in vrijwel alle gevallen ouders/kinderen en hulpverlener naast elkaar of lossen ze verschil van inzichten samen op. En zo hoort het ook te gaan. Daar waar ouders toch echt wat anders willen dan voorgesteld, staan bezwaar- en beroepsprocedures open voor de AH.

Onderwijs

Jongeren brengen veel tijd door op school met andere kinderen en met volwassenen. De schoolomgeving is naast de thuissituatie daarom voor kinderen ook een belangrijke en betekenisvolle sociale omgeving waarin zij opgroeien en zich leren ontwikkelen. Voor het kansrijk opgroeien van kinderen en jongeren is goed onderwijs nodig. Veel vragen over opgroeien en ontwikkelen worden (ook) zichtbaar binnen het onderwijs en kunnen daar beantwoord worden, binnen de pedagogische basis van een school; wanneer noodzakelijk met extra ondersteuning vanuit de zorgstructuur van het onderwijs en de lokale wijkteams (de BJH).

Waar het kan en wanneer dit nodig zal AH daarom ook beschikbaar zijn voor kinderen en jongeren in de onderwijssetting. Waar mogelijk zal het groepsgericht worden vormgegeven. In de komende maanden gaan we bekijken of en hoe AH aansluit bij de bestaande subsidies met betrekking tot de collectivisering van jeugdhulp in het onderwijs in de gemeente Groningen. Momenteel zijn we bezig met het opstellen van een perspectiefnota Onderwijs-Jeugdhulp waarin een visie op onderwijs-jeugdhulp en actielijnen, inclusief afspraken over bekostiging, in nauwe afstemming met onderwijs en netwerkpartners worden uitgewerkt. AH krijgt ook een plek in deze beleidsnota die uiterlijk begin 2026 gereed is.

Leren en verbeteren in partnerschap

Leidend bij de transformatiebeweging die we met de AH oppakken zijn de wensen en behoeften van kinderen en gezinnen. Ook het versterken van de deskundigheid en vergroten van de ruimte voor professionals zijn belangrijke redenen. Wij gaan daarom in overleg met hen over hun ervaringen, ideeën en wensen. We leren onderweg aan de hand van deze ervaringen, waarbij we stapsgewijs ontwikkelen en tussentijds verbeteren.

We gaan de AH ontwikkelen in partnerschap met een selectief aantal aanbieders, met WIJ Groningen/de BJH en in afstemming met de regio. Dit ontwikkelen in partnerschap kan alleen ontstaan met een relatief beperkt aantal aanbieders. Het gaat om direct en regelmatig contact tussen mensen die elkaar begrijpen en samen (intensief) leren en verbeteren van uit een gedeeld belang en met een overeenkomstige visie. Vergelijkbaar met de wat we met de BJH hebben gedaan als zogenaamde verkenners gemeente en in lijn met bijvoorbeeld de HVA en overeenkomstig de afspraken binnen de regio.

We hebben ons daarbij te verhouden tot een snel veranderende maatschappij en onzekerheid over de financiële vertaling van de HVA. Dit betekent dat sprake is van een langer ontwikkeltraject, met een open blik, waarbij we de precieze eindsituatie nog niet kunnen voorspellen. Dat deze flexibele aanpak werkt weten we bijvoorbeeld vanuit de impactmeting BJH uit 2024 waaraan meer dan 100 gezinnen, jeugdigen en professionals hebben meegewerkt. Ook de vele verzoeken voor werkbezoeken van

andere gemeenten, VNG, VWS aan de BJH ondersteunen dit. In aanloop op de ontwikkeling van de AH zijn we zelf op bezoek geweest bij o.a. Utrecht en Veendam. Dat alles heeft ons geleerd dat:

- Het ontwikkelen van de AH is veel meer dan het verschuiven van producten van de huidige Open House RIGG, naar een meer lokale taakgerichte AH. Het gaat om het doorleven en werken vanuit een gedeelde visie en gedeeld belang door de mensen die het samen gaan ontwikkelen, er over gaan beslissen en die het gaan uitvoeren. Dit proces verdient aandacht, heeft steeds onderhoud nodig en is een wezenlijk onderdeel van de AH.
- Het ontwikkelen van de AH is een proces dat doorleefd moet worden, waar partners elkaar begrijpen en aanvullen. De oplossing voor kinderen en gezinnen moet centraal staan en niet de financiële prikkel vanuit een soms doorgeschoten vorm van marktwerking binnen de huidige P*Q financiering vanuit een open-einde-regeling. De AH ontwikkelen gaat daarom het beste met een beperkt aantal sterke partners die verantwoordelijk zijn en verantwoordelijkheid nemen voor een dekkend ondersteuningsaanbod binnen de inhoudelijke en financiële koers die we uitzetten.
- Niet alleen de AH als hulp is belangrijk, maar ook de wijze waarop deze bereikbaar is en gevonden wordt. We willen samen met de huisartsen de positie en taken van de OJG versterken door hierover aanvullende afspraken te maken. We denken dat dit kan vanuit een gedeelde ambitie en ook een gedeeld belang dat huisartsen, gezinnen en gemeente gemeenschappelijk hebben bij normaliseren en demedicaliseren.
- We hebben (mede van Veendam als andere “verkenner gemeente” in onze regio en het HSJ traject bij de RIGG) geleerd dat het belangrijk is een om binnen de AH een gedeelde visie te hebben over de analyse van problemen en kansen, vanuit een gedeeld instrument (zoals bijvoorbeeld de verklarende analyse) om daarmee in het belang van het kind en gezin, te sturen op verwijzingen en afschaling. Het verder ontwikkelen hiervan maakt ook onderdeel uit van de het AH traject.
- De transformatie van de AH, de inrichting van de pilots, het gezamenlijke leren en verbeteren komt niet vanzelf tot stand; het vereist investeringen in tijd en geld. (zie ook hoofdstuk 3.3).

3. De transformatie(strategie) en de pilots

3.1 Uitgangspunten strategie

Om de transformatie in versnelling te brengen starten we in het najaar van 2025 -waar mogelijk met regiogemeenten, met praktijkgerichte pilots ter versterking van de aanvullende hulp (AH). Samen met aanbieders, verwijzers, scholen, WIJ Groningen werken we aan thema's als triage, verklarende analyses en de verbinding tussen jeugdhulp, ggz en onderwijs. Deze leerpraktijk is gericht op concrete, toetsbare resultaten die bijdragen aan de transformatie van AH.

De pilots worden lokaal uitgevoerd vanuit Groningen, maar maken integraal onderdeel uit van de voorbereiding op de regionale inkoop. Het doel is om de inzichten uit de pilots te benutten voor het ontwerp van de regionale aanpak, zonder dat dit het tempo van de eigen transformatie vertraagt.

De uitgangspunten uit de startnotitie worden meegenomen in de inrichting van de pilots. We kiezen nadrukkelijk voor pilots met een concreet, zichtbaar resultaat. Ze zijn niet vrijblijvend en worden actief getoetst op hun bijdrage aan de transformatie van de AH. De uitkomsten moeten ons ondersteunen bij het verder vormgeven van de regionale jeugdhulp. Inhoudelijk en voor wat betreft de sturing op de kosten. Daarbij bieden ze handvatten om scherper te sturen op effectiviteit, doelmatigheid en passende inzet van hulp.

Daarom richten we de pilots dialooggericht in. Na elke fase reflecteren we samen met betrokkenen op de inhoudelijke en financiële resultaten tot dan toe en bepalen we gezamenlijk de volgende stap. Zo maken we ruimte voor voortschrijdend inzicht en versnelling van de ontwikkeling.

We houden bij het opstellen van de pilots nadrukkelijk rekening met de vraag of inkoop het juiste instrument is, of dat een subsidieconstructie beter past. Belangrijkste uitgangspunt is dat jeugdigen en gezinnen centraal staan – niet de markt. De gekozen aanpak moet samenwerking, continuïteit en passende hulp dicht bij huis mogelijk maken, met een duurzaam bekostigingsmodel. Concreet ziet de fasering als volgt uit:

3.2 Fasering pilots

Fase 1 – Strategie & ontwerp (augustus – oktober 2025)

In deze fase bepalen we de inhoud en opzet van de pilots. Vanaf september voeren we gesprekken met partners – waaronder aanbieders, gemeenten en scholen – over de invulling van de pilots en de kansen die zij zien.

Deze fase resulteert in een **transformatienotitie**, waarin we vastleggen:

- Welke pilots worden uitgevoerd;
- Hoe het proces, de samenwerking en verantwoordelijkheden zijn ingericht;
- Hoe de pilots worden gefinancierd.

Fase 2 – Leren & ontwikkelen in de praktijk (oktober 2025 – december 2026)

In deze fase worden de geselecteerde pilots uitgevoerd. Dit gebeurt in samenwerking met aanbieders, regiogemeenten, WIJ Groningen/de BJH en – waar relevant – het onderwijs. Aanbieders worden gevraagd om voorstellen te doen voor pilots die bijdragen aan de transformatie van de AH, voorzien van een onderbouwde business case. Belangrijke thema's zijn:

- Ondersteuning bij mentale uitdagingen (zoals gameverslaving en sociale media);
- Ontwikkeling van meer collectieve vormen van ondersteuning;
- Versterking van de samenwerking met scholen.

De voorstellen dienen integrale oplossingen te bevatten waarbij meerdere partners betrokken zijn. Ze moeten aantonen hoe de pilot bijdraagt aan concrete resultaten in de praktijk, en bij voorkeur ook aan besparingen in de jeugdhulpketen. Denk bijvoorbeeld aan het voorkomen van zwaardere vormen van

behandeling, door versterking van de basisondersteuning en betere aansluiting van professionals zoals AH-specialisten en WIJ Groningen.

Tijdens de uitvoering worden de pilots actief gevolgd en begeleid. Op vaste momenten bespreken we met partners de voortgang en voortschrijdende inzichten:

- Wat werkt goed?
- Wat vraagt bijsturing?
- Wat kunnen we gebruiken in de toekomstige organisatie van jeugdhulp?

Deze inzichten worden direct meegenomen richting de volgende fase

Fase 3 – Inkoop & implementatie (september 2026 – januari 2028)

De resultaten en inzichten uit de pilots worden gebruikt voor de voorbereiding van de regionale inkoop van AH. Ze worden verwerkt in de regionale inkoopstrategie en de uitvraag aan aanbieders.

In deze fase:

- Stellen we de regionale inkoopdocumenten op;
- Voeren we een dialoogprocedure om de regionale opdracht verder te concretiseren;
- Organiseren we de governance, monitoring en ondersteuning voor de nieuwe werkwijze.

Door in elke fase te leren bij te stellen en samen te werken met het veld, bouwen we aan een toekomstbestendige jeugdhulp die aansluit op de leefwereld van jeugdigen en ouders.

3.3 Financiën pilots

Voor de pilots kunnen we gebruikmaken van de transformatiegelden. De raad heeft hiervoor bij de begroting 2025 middelen beschikbaar gesteld. Totaal is 2,5 miljoen euro beschikbaar waarvan we een deel in 2025 inzetten. Uitgangspunt voor eventuele aanvullende financiering van de pilots is dat extra middelen alleen beschikbaar worden gesteld wanneer er sprake is van een onderbouwde businesscase, waarin zowel het besparingspotentieel als de noodzaak tot het ontwikkelen van een nieuwe werkwijze tussen partijen wordt aangetoond.

3.4 Vervolgstappen

Als gevolg van bovenstaande fasering verwachten we op korte termijn de volgende stappen in de besluitvorming:

Activiteit	Overleg	Datum
Bespreking startnotitie AH	College B&W Groningen	Dinsdag 8 juli 2025
Bespreking startnotitie AH	Gemeenteraad	Woensdag 24 september 2025
Bespreking regionaal advies inrichting en inkoop AH	Regionaal Bestuurlijk Overleg Jeugd	Vrijdag 26 september 2025
Bespreking transformatienotitie pilots	College B&W Groningen	Oktober 2025

4. Risico's, dilemma's en beheersmaatregelen AH

De opbouw van de AH, en onze strategie daarbij, is een ontwikkeltraject en geen draaiboek. Dat doen we door continu te leren en te verbeteren. Deze strategie is daarmee een belangrijke beheersmaatregel voor de problemen (en de onverwachte kansen) die zich zeker voor gaan doen. Hieronder gaan we nader in op een aantal specifiekere risico's, dilemma's en beheersmaatregelen.

Onderstaande risicoanalyse werken we telkens en na elke fase bij. Zo houden we overzicht op de belangrijkste risico's en hoe we die kunnen beheersen. Het helpt bij de sturing van inhoud, planning en samenwerking binnen de transformatie van de aanvullende jeugdhulp

Nr.	Risico	Toelichting	Beheersmaatregel(en)
1	Onbalans tussen tempo en draagvlak	Te snelle implementatie kan zorgen voor onvoldoende dialoog, draagvlak en eigenaarschap, met vertraging en weerstand als gevolg.	Heldere fasering, ruimte voor dialoogmomenten met gemeenten en aanbieders, monitoring van voortgang én draagvlak.
2	Versnippering regionaal zorglandschap	Lokale keuzes in Groningen hebben directe gevolgen voor het bredere jeugdhulplandschap. Verschillen in visie en tempo tussen gemeenten kunnen samenwerking onder druk zetten.	Gezamenlijke koersafspraken met de regio, structureel regionaal overleg en afstemming met regiogemeenten.
3	Onvoldoende lerend vermogen	Eerdere lessen uit BJH, HSJ en andere trajecten dreigen verloren te gaan.	Koppeling aan evaluaties en lessons learned uit eerdere transformatieprojecten, periodieke reflectiemomenten met stakeholders.
4	Beperkte zicht op impact voor jeugdigen en gezinnen	Veranderingen vertalen zich niet automatisch naar verbetering op leefwereldniveau. Structurele kloof tussen onderwijs en jeugdhulp blijft bestaan.	Versterken verbinding met onderwijs, structurele betrokkenheid van cliënten(vertegenwoordigers), toetsing op leefwereldimpact.
5	Onzekerheid over bekostiging en sturingsinformatie	Nieuwe bekostigingswijze kan financiële beheersbaarheid en inhoudelijke sturing bemoeilijken.	Perceelsgewijze bekostiging met ruimte voor monitoring, tussentijdse bijsturing, gebruik van standaard formats, aandacht voor verhalen achter cijfers.
6	Het waterbedeffect	Door de introductie van AH nemen andere vormen van jeugdhulp toe.	Continue dialoog met betrokken partijen/ adequate monitoring opzetten

7	Landelijke ontwikkelingen	Nieuwe wet- en regelgeving kan gekozen aanpak ondersteunen of juist belemmeren.	Flexibiliteit in contracten, juridische monitoring en periodieke toetsing op landelijke beleidsontwikkelingen.
7	Financiële risico's en investeringsdruk	Voorinvesteringen zijn nodig terwijl opbrengsten pas later zichtbaar worden. Het geleidelijk ontwikkelen (i.p.v. een big bang) van de AH met de Open House bij de RIGG als vangnet, kan zorgen voor tijdelijke extra kosten.	Realistische businesscase, tussentijdse monitoring, fasering investeringen gekoppeld aan implementatieplanning.
9	Onvoldoende dekkend aanbod	Risico op niet-passend of onvolledig aanbod voor alle gemeenten.	Toetsing in selectie en gunning op de organisatie van een dekkend aanbod (incl. onderaannemerschap).
10	Onvoldoende cliëntperspectief	De stem van jeugdigen en ouders ontbreekt in selectie en uitvoering.	Structurele betrokkenheid cliëntenpanel, toetsing op cliëntperspectief in gunning en uitvoering.
11	Vertraging door trage transformatie basishulp (bij andere gemeenten in de regio Groningen) De basis hulp op orde wordt gezien als een voorwaarde voor de AH.	De transformatie van basishulp duurt op regionaal niveau, langer dan voorzien, waardoor de invoering van aanvullende hulp wordt uitgesteld.	Gekozen wordt voor een aanbesteding met gefaseerde ingangsdata per type ondersteuning. Hierdoor kunnen delen van de aanvullende hulp eerder starten waar mogelijk. Tegelijk wordt gestuurd op versnelling van de implementatie van basishulp (regionaal) met bestuurlijke en ambtelijke monitoring.

Bijlagen: overzicht achtergrondinformatie

Hieronder de digitale linkjes naar de gebruikte en/of aangehaalde documenten met uitgangspunten en achtergrondinformatie.

1. **Koersdocument inkoop jeugdhulp gemeente Groningen (2020)**
<https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Collegebrief/Koersdocument-visie-inkoop-jeugdhulp-gemeente-Groningen.pdf>
<https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Bijlage/Bijlage-1-Korte-beschrijving-van-ambities-en-leidende-principes-voor-inkoop-jeugdhulp-vanaf-2022.pdf>
2. **Norm voor Opdrachtgeverschap, concept regiovisie regio Groningen (2021)**
[Regiovisie jeugd regio Groningen.pdf](#)
3. **Advies rapport De volgende stap (2021)**
[Microsoft Word - De Volgende Stap - Definitief adviesrapport RIGG inkoop jeugdhulp 2022 en verder.docx](#)
4. **Hervormingsagenda jeugdhulp (2023)**
[Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028](#)
5. **Positionpaper regio Groningen aan de Deskundigen Commissie HVA (oktober 2025)**
[Bijlage-2-Position-Paper-regio-Groningen-Naar-kansrijk-thuis-oprgroeien-zonder-zorg-en.pdf](#)
6. **Advies deskundigencommissie HVA (januari 2025)**
<https://open.overheid.nl/documenten/749943b7-18be-4b0d-9dd7-7a8f33b9b084/file>
7. **Koersdocument Hoogspecialistische jeugdhulp jeugdhulpregio Groningen**
<https://www.rigg.nl/custom/uploads/2023/07/20230714-Koersdocument.pdf>
8. **KPMG rapport analyse en perspectieven jeugdstelsel Groningen (2024)**
<https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Bijlage-KPMG-rapport-Analyse-Perspectieven-Jeugdstelsel-Groningen.pdf>
9. **Voortgangsnotitie transformatie jeugdhulp (december 2024)**
[Brief aan de Raad](#)
[Bijlage-1-Voortgangsnotitie-transformatie-jeugdhulp.pdf](#)
10. **Ontwikkelingen jeugdstelsel brief (maart 2025)**
[Brief aan de Raad](#)
11. **Richtinggevend kader lokale teams (2024/2025)**
https://vng.nl/sites/default/files/2024-03/richtinggevend_kader_toegang_lokale_teams_en_integrale_dienstverlening.pdf